

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Derslerinde Yaşam Becerilerinin Eğilimleri: Bir Meta-Sentez Çalışması*

Derya BEKİROĞLU¹, Nur ÜTKÜR GÜLLÜHAN²

Öz: Bu araştırmanın amacı Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerilerinin eğilimlerini belirlemektir. Bu amaçla çalışmada nitel meta-sentez yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2005-2021 yılları aralığında “YÖK Ulusal Tez Merkezi”, “Proquest”, “Scencedirect”, “Eric”, “Web of Science”, “Google Scholar” veritabanlarında Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerilerine yönelik yapılmış toplam 101 çalışma oluşturmaktadır. Veriler doküman incelemesi yoluyla analiz edilmiştir. Her bir çalışma meta-sentez basamaklarına göre meta temalara ayrılmış ve analize dillmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda meta-sentez raporu oluşturulmuştur. Araştırmanın sonuçlarına göre; Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde en çok “temel beceriler” üzerinde çalışıldığı görülmüştür. Sonuç olarak, çocuğun toplumsal bir kimlik kazandığı Sosyal Bilgiler ve Hayat Bilgisi derslerinde iş hayatı ve kişisel beceriler gibi diğer yaşam becerilerine yönelik çalışmaların sayısının artmasının bu derslerin 21. yüzyıl insani niteliklerine sahip bireyler yetiştirme amacına hizmet edeceği ve alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Yaşam becerileri, hayat bilgisi, sosyal bilgiler, meta-sentez.

Trends of Life Skills in Life Sciences and Social Studies Courses: A Meta-Synthesis Study

Abstract: This study aims to determine the trends of life skills in Life Sciences and Social Studies courses. For this aim, the qualitative meta-synthesis method was preferred in the study. The sample of the study consisted of a total of 101 studies on life skills in Life Sciences and Social Studies courses in the “YÖK National Thesis Center”, “Proquest”, “Scencedirect,” “Eric”, “Web of Science”, “Google Scholar” databases conducted between 2005 and 2021. The data were analyzed using the document analysis method. Each study was divided into meta-themes and analyzed according to the meta-synthesis steps. As a result of the analyses, a meta-synthesis report was created. According to the results, "basic skills" were studied most in Life Sciences and Social Studies courses. Accordingly, increasing the number of other life skills such as business life and personal skills in Social Studies and Life Sciences courses, where the child gains a social identity, will serve the purpose of raising individuals with 21st century qualifications and contribute to the field.

Keywords: Life skills, life sciences, social studies, meta-synthesis.

Geliş Tarihi: 17.01.2022

Kabul Tarihi: 11.04.2022

Makale Türü: Araştırma Makalesi

* Bu çalışma, Doç. Dr. Nur ÜTKÜR GÜLLÜHAN danışmanlığında yazılan Derya BEKİROĞLU'nun Yüksek Lisans tezinin bir bölümüdür.

¹ Graduate Education Institute, Istanbul University- Cerrahpasa, Istanbul, Turkey, derya.bekiroglu@ogr.iuc.edu.tr, 0000-0002-5322-8290

² Corresponding Author, Doç. Dr., Hasan Ali Yücel Education Faculty- Department of Primary School, Istanbul University- Cerrahpasa, Istanbul, Turkey, nur.utkur@iuc.edu.tr, 0000-0003-2062-5430

Atf için/To cite: Bekiroğlu, D. & Ütkür Güllühan, N. (2022). Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerinde yaşam becerilerinin eğilimleri: Bir meta-sentez çalışması. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 1-35. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1059300>

Giriş

Bilginin çok hızlı üretilip aynı hızla tüketildiği günümüz dünyasında eğitimin misyonu, bireylerin bu değişime uyum sağlamasına yardımcı olmaktır. Eğitim, bireyin bu yaşam serüveninde sağlam durabilmesi ve her geçen gün daha iyi duygu, düşünce ve davranışlara sahip olabilmesi için “yaşam becerileri” desteklediği faaliyetlerde bulunarak gerçekleştirilmektedir. Uluslararası alanda eğitim sistemlerinin “yaşam becerileri” çerçevesinde şekillendiği görülmektedir. Eğitimin önemli bir misyonu olan toplumsal ilerlemenin bir diğer kolunun yaşam becerilerinin maksimum düzeyde ustalıklı kullanılabilen bireylerin yetiştirilmesi için ülkeler eğitim sistemlerine yaşam becerilerini entegre etmelidirler (Area-Moreia & Pessoa, 2012).

Beceri türlerinden biri olan yaşam becerilerinin ne anlama geldiğini daha iyi anlayabilmek için öncelikle beceri kavramının tanımlanması yerinde olacaktır. Beceri, bir konu veya durum üzerinde mantıksal, sezgisel ile teknik bilgileri kullanmayı gerektiren bilgiyi kullanma durumudur (Mesleki Yeterlilik Kurumu, 2015). Katz’a (2009) göre beceri, doğuştan olmayan ancak performansla geliştirebilme potansiyeli olan kabiliyetlerdir. Yaşam becerileri kişinin fiziksel, psikolojik, zihinsel ve sosyal yönden sağlıklı bir şekilde yaşamını devam ettirebilme becerileri olarak tanımlanabilir. Yaşam becerilerini kişinin günlük yaşamda karşılaştığı zorluklar, aksaklık durumlarında uyum sağlamaları ve olumlu davranış göstermeleri şeklinde tanımlanmaktadır (World Health Organization [WHO], 1999). Yaşam becerileri kişinin belirli amacına ulaşmak için bilgi birikimi, beceri, değerlerin, etkin bir şekilde kullanmasıdır (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization [UNESCO], 2008). Yaşam becerileri kişinin yaşamda sağlıklı ve üretken olabilmesi için kişinin sahip olduğu psiko sosyal ve kişiler arası becerilerdir (United Nations International Children's Emergency Fund [UNICEF], 2006). Yaşam becerileri kişinin hayatında kazanılması gereken en önemli becerilerdir (WHO, 2003). Yaşam becerileri bir çok disiplin alanının çalıştığı bir konu olduğundan yaşam becerileri ile ilgili ortak bir tanım yapmak mümkün değildir. Bununla birlikte yaşam becerileri eğitimin bir çok alanda uygulama olarak yapılması da konunun tek bir tanımlama yapmasını zorlaştırmaktadır (Hodge vd., 2013). Yaşam becerilerinin bileşenleri çok çeşitlilik göstermektedir. Her toplum ve kuruluş içinde bulunan zaman ve kültürün ihtiyaç ve gereksinimlerine göre yaşama becerileri bileşenlerini oluşturmuşlardır. Yaşam becerilerinin tanımları ile ilgili literatürde ortak bir tanım olmamakla birlikte tüm yaşam becerileri tanımlamalarında yer alan bazı ortak beceriler bulunmaktadır (Cimatti, 2016). Temel beceriler, “okuyazarlık”, “bilgi ve teknoloji”; kişiler ile ilgili beceriler, “iletişim takım çalışması”; bilişsel becerileri, “problem çözme” ve “karar verme becerileri”; kişisel becerileri, “sorumluluk”, “esneklik”, “kendine güven”; iş hayatı ile ilgili beceriler, “liderlik”, “girişimcilik”, “inovasyon” türü becerilerden oluşmaktadır.

Yaşam Becerileri her bireyin sahip olması gereken becerilerdir. Özellikle gençlerin yaşam becerileri eğitimine olan ihtiyaçları yapılan araştırmalarla kanıtlanmıştır. Amerika Birleşik Devletleri’nde yapılan çalışmanın sonuçlarında öğrenciler hayatları adına olumlu ve gerçekçi kararlar veremediklerini, yaşamın bir çok alanında yaşam becerileri eğitimine ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Yaşam becerilerine yönelik yapılmış yurt dışı çalışmaların genellikle yaşam becerileri eğitim program uygulamalarının yaşam becerilerini geliştirmede etkisinin incelendiği çalışmalar (Al masri vd., 2016; Bayer & Fischer, 2019; Gatumu & Kathuri, 2018; Gunning vd., 2020; Hemphill vd., 2019; Lee & Lee, 2018; Nair & Fahimirad, 2019; Robison vd., 2019; Tran vd., 2021; Tyagi & Kumari, 2021; Vaisanen & Hirsto, 2020; Yuen vd., 2021) olduğu görülmektedir. Yaşam becerilerine yönelik yapılmış yurt içi çalışmaların genellikle yaşam becerilerini geliştirmede çeşitli değişkenler açısından incelendiği çalışmalar (Avcı vd., 2021;

Bolat & Korkmaz, 2021; Coşkun vd., 2021; Deveci vd., 2018; Kurtde-Fidan & Aydoğdu, 2018; Kasapoğlu & Didin, 2019; Ümmet & Demirci, 2017) olduğu görülmektedir.

Bu doğrultuda kurum ve kuruluşlar tarafından hazırlanan özel yaşam beceri eğitim programları mevcut olduğu gibi eğitimde temel derslerle bütünleştirilerek de bu beceriler kazandırılmaktadır. Yaşam becerilerinin geliştirilmesi konusunda bir çok yöntem kullanılabilir. Bu noktada önemli olan yaşam becerilerinin günlük yaşamda doğal bir davranış olarak kazandırmak ve kalıcı hale getirmektir (Clark, 1994). Ulusal düzeyde temel eğitim seviyesinde yer alan Hayat Bilgisi dersi'nin amacı öğrencilere “temel yaşam becerileri” kazandırmak şeklinde ifade edilmiş ve bu dersin amaç ve kapsamı temelinde Hayat Bilgisi öğretim programında temel yaşam becerileri başlığı altında bu becerilere geniş ve sıralı bir şekilde yer verilmiştir toplam 23 beceridir (MEB, 2018a).

Hayat Bilgisi öğretim programında yer alan temel yaşam becerileri Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi'ne göre oluşturulmuş Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'ne göre belirlenmiştir (MEB, 2018a). Bu doğrultuda ulusal düzeyde hazırlanmış olduğu söylenebilir. Nitekim Yaşam becerileri ile ilgili eğitimde ortak bir içerik bulunmamaktadır, çünkü yaşam becerileri içinde yaşanan coğrafyanın kültürel ve sosyal gereksinimlerine göre şekillenmiştir (Griffith, 1999). Hayat Bilgisi öğretim programında beceriler ulusal düzey gereksinimleri temel alınarak hazırlanmış olmasına rağmen yaşam becerilerinin uluslararası kuruluşların ortak becerilerini de içerdiği görülmektedir.

Sosyal Bilgiler dersi ise çocuğun, toplumsal kural ve değerlere uyum sağlaması, iyi bir vatandaş olması amaçındadır. Ulusal Sosyal Bilgiler Konseyi (NCSS) tarafından Sosyal Bilgiler dersinde temel akademik konulara 21. yüzyıl yaşam ve kariyer becerilerinin eklenmesi için yapılmış standartlar oluşturulmuştur. Bu standartlar teknoloji, kariyer ve yaşam becerileri temelindedir (Farisi, 2016, s.13). 2018 Sosyal Bilgiler öğretim programında beceriler temel beceriler teknoloji, yaşam ve kariyer becerilerini kapsamaktadır. Programın amaç kısmında Türkiye Yeterlilikler çerçevesinden Sosyal Bilgiler derslerinde öğrencilere kazandırılması gereken 27 temel beceri yer almıştır(MEB, 2018b).

Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan temel beceriler ulusal düzeye göre ihtiyaçlar ve sosyal bilgiler dersinin amaçları gözetilerek oluşturulmuş fakat bu becerilerde uluslararası kuruluşlarda yer alan becerilerin izlerini görmek mümkündür. Örneğin; “Hukuk, medya, çevre, politik ve finansal okuryazarlık” becerileri Pan Amerikan Sağlık Organizasyonu (PAHO) tarafından belirlenen 21.yüzyıl becerilerinde yer alan okuryazarlık becerileriyle aynıdır. Bununla birlikte WHO ve UNESCO (2008) kuruluşlarının belirlediği yaşam becerileri sınıflamasından “empati”, “eleştirel düşünme”, “iletişim”, “iş birliği”, “karar verme” ve “problem çözme”, “öz denetim” gibi beceriler de aynıdır. Bu doğrultuda Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan becerilerin hem yaşam becerilerinin hem de 21. yüzyıl becerilerinin yer aldığı görülmektedir.

Yaşam Becerileri çocuklara erken yaşlardan itibaren kazandırılması gereken becerilerdendir. Bu yüzden yaşam becerileri eğitim programı oluştururken çocukların gelişim özelliklerini dikkate alan yaşam becerilerinin temelleri olan kuramlar dikkate alınmaktadır. Uluslararası kuruluşların yaşam becerileri sınıflandırmasında temel aldıkları kuramlardan biri “Sosyal Bilişsel Kuram”dır. Albert Bandura'nın bu kuramı bireyin içinde yaşadığı sosyal grubun bir parçası olduğu ve bu çevrenin insanın üzerinde sürekli bir etkiye sahip olduğunu söyler. Sosyal bilişsel kuram'a göre çevre etkileşimi yani bilişsel sosyal yaşantılarda bireyin öz düzenleme becerisinde etkilidir (Bandura, 1991). Öz düzenleme becerisi bir çok beceri ve

davranışın öğrenilmesinde ve bunun yaşamın geri kalanı içinde doğal bir davranış olarak kazanılmasında etkilidir. Bireye kazandırılacak temel yaşam becerileri arasında öz düzenleme becerileri de yer almaktadır. Yaşam becerileri yakaşimleri özbenlik ve özdüzenlemeyi teşvik eder (WHO, 2001). Bireyin bilişsel süreçlerini sosyal çevreden ayırmayan sosyal bilişsel kuram yaşam becerileri eğitiminde temel alınan teorilerdendir. Bir diğer temel alınan yaklaşım “yapılandırıcılık” yaklaşımıdır. Yaklaşımına göre, sınıf etkinliklerinde soyut kavramlar somut etkinliklerle anlamlandırılır, transfer edilir ve kalıcı hale getirilir. Çocuk süreçte aktif olarak bilginin inşa edenidir (Cooperstein & Kocevar-Weidinger, 2004). Yaşam becerilerinde temel hedef bireye yaşam boyu edinilen davranış alışkanlığı kazandırma olduğundan yapılandırıcılık yaklaşımı yaşam becerileri eğitiminin temelini oluşturan yaklaşımlardandır. Yaşam becerilerinin dayandığı bir diğer kuram ise “problem davranış teorisi”dir. Bu teori kişilik, çevre ve davranış sistemleri üzerine odaklanır. Teori’ye göre problemlili davranışlar anti sosyal davranışlar, madde kullanımı, cinsel temelli davranışlardır. Bu tür psiko sosyal davranışlardaki olumsuzlukların temelinde çocukların bu kavramlara yükledikleri anlamlar ile bu algı ve tutumları şekillendiren çevrenin etkisi olduğudur. Bu yönüyle Kurt Lewin’in sosyal öğrenme kuramıyla ortak yönleri mevcuttur. Teori’nin laboratuvar araştırmalarında bilginin davranışsal alanlara dahil edilmesinin zorunlu olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır (Jessor, 2018). Yaşam becerileri bireyin günlük hayatın akışına ters olan olaylara karşı sağlam ve dayanıklı olabilmek durumudur. Bu doğrultuda yaşam becerileri eğitiminin psiko sosyal becerileri geliştirme aşamasında problem davranış teorisinden faydalanılmıştır.

Yaşam becerileri ile ilgili yapılan çalışmaların çeşitlilik gösterdiği görülmektedir. Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel amaç ve kapsamının temel yaşam becerilerine göre şekillenmesinden ötürü yaşam becerilerine yönelik bu derslerde ne gibi çalışmalar yapıldığına dair bilimsel bir merak oluşmuştur. Ayrıca alan yazında Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerilerine yönelik yapılmış çalışmalara bütüncül yaklaşan bir çalışmaya da rastlanmamıştır. Bu çalışmanın birincil veri kaynağı Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerilerine yönelik yapılmış çalışmalar olması ve var olan çalışmaların olanı olduğu gibi yansıtması sonucu ortaya çıkan sonuçların ileriki çalışmalara bir fikir oluşturabileceği düşüncesi araştırmancın alan yazın için önemli olabileceğini göstermektedir. Bu düşüncelerden hareketle bu çalışmanın temel amacı Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerilerinin eğilimlerinin belirlenmesidir. Bu amaçla araştırmada şu alt amaçlara yanıt aranmıştır;

2005 ve 2021 yılları aralığında Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerileri ile ilgili yapılmış;

1. Çalışmaların yıllara göre dağılımları nasıldır?
2. Çalışmaların yayın türüne göre dağılımları nasıldır?
3. Çalışmaların yayımlandıkları üniversite/dergilerin indekslerine göre dağılımları nasıldır?
4. Çalışmaların disiplinlere göre dağılımları nasıldır?
5. Çalışmaların ilgili oldukları konuların dağılımları nasıldır?
6. Çalışmaların araştırma yöntem ve desen dağılımları nasıldır?
7. Çalışmaların örnekleme yöntem türü, düzey ve büyüklük dağılımları nasıldır?
8. Çalışmalarda kullanılan veri toplama araçları dağılımları nasıldır?

9. Çalışmaların veri analiz dağılımları nasıldır?
10. Çalışmalardan elde edilen sonuçların dağılımları nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmanın amacının Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerilerine yönelik yapılmış çalışmaların eğilimlerinin derinlemesine analiz etmek olduğundan araştırmada nitel araştırma içerik analizi yöntemlerinden meta-sentez yöntemi kullanılmıştır. Meta-sentez, birbiriyle ilgili fakat farklı çalışmaların sonuçlarının birleştirilmesi, detaylı bir şekilde tema, kategori ve kodlar halinde incelenip, görseller aracılığıyla sunulması ve nitel bir şekilde yorumlanmasıdır (Walsh & Downe, 2005). Meta-sentez çoğunlukla nitel araştırmaların sonuçlarının birleştiriliği çalışmalarda kullanımından ötürü sadece nitel çalışmaların dahil edildiği bir yöntem olarak düşünülmüştür (Çalık & Sözbilir, 2014). Ancak alan yazında nicel ve nitel yöntem çalışmaları üzerinde kullanıldığı görülmektedir. Meta-senteze tabii tutulmuş çalışmalarda bulgular nitel bir şekilde yorumlanmaktadır. Bununla birlikte bir meta-sentez çalışmasının aşamaları şunlardır (Walsh & Downe, 2005):

1. Çalışmaların kapsamının belirlenmesi
2. Çalışmaya dahil etme ve hariç tutma kriterlerinin belirlenmesi
3. Çalışmaların kalitelerinin incelenmesi
4. Çalışmaların sentezlenmesi
5. Sonuçların raporlaştırılması.

Araştırmanın Veri Kaynakları

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2005- 2021 yılları aralığında Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerilerine yönelik yapılmış “YÖK Ulusal Tez Merkezi”, “Proquest”, “Web of Science”, “Scencedirect”, “Eric” ve “Google Scholar” veritabanlarından erişime açık toplam 101 makale ve tez çalışmaları oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunun seçilmesinde; çalışmaların 2005 ve 2021 yılları aralığında yapılmış olması; çalışmaların başlığında Türkçe veri tabanlarında “Hayat Bilgisi”, “ Sosyal Bilgiler”, “Beceriler”, “Yaşam Becerileri” ve bu kelimelerin İngilizce karşılıkları olan “Life Sciences”, “Life Studies”, “Social Studies“, “Life Skills” anahtar kelimelerinin yer alması; yaşam becerileri ile ilgili literatür taramasında 2018 Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan beceriler ile UNESCO, WHO, PAHO uluslararası kuruluşların belirledikleri yaşama becerileri; makale çalışmalarının Üniversitelerarası Kurulu’nun doçentlik başvurularında eğitim bilimleri için verdiği indekslere göre sınıflandırılma ölçütleri dikkate alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

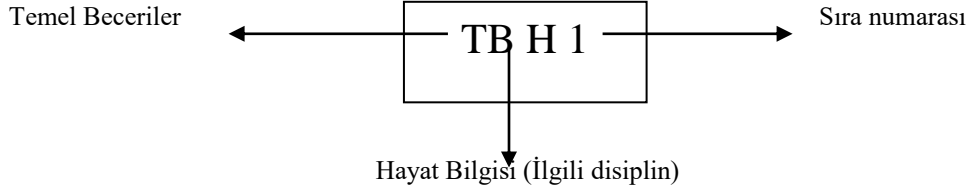
Bu araştırmada veriler doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Tez çalışmalarına “YÖK Ulusal Tez Merkezi” ve “Proquest”; makale çalışmalarına “Web of Science”, “Scencedirect”, “Eric”, “Google Scholar” veri tabanlarından erişilmiştir. Veri toplama süresince toplam 132 Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerilerine yönelik yapılmış çalışmaya erişilmiştir. Bu çalışmalardan 3 tanesi erişime açık olmaması, 28 çalışma ise temel yaşam becerileri teması içermemeleri nedeniyle çalışmaya dahil edilmemiştir. Bu kapsamda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerilerine yönelik yapılmış toplam 101 çalışma araştırmaya dahil edilmiştir.

Kodlama ve temalaştırma süreci

Araştırmaya dahil edilen toplam 101 çalışmanın karşılaştırma ve kıyaslanması sonucu her biri kodlanmıştır. Çalışmalar Şekil 1’de görüldüğü gibi ilgili olan beceri türü, çalışmanın ilgili olduğu disiplin ve çalışmanın numarası şeklinde kodlanmıştır.

Şekil 1

Çalışmaların Kodlanması

Çalışmaların kodlanmasından sonra Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel yaşam becerileri ile ilgili ilgili yapılmış çalışmalara ilişkin Tablo 1’de görüldüğü gibi 2 meta tema oluşturulmuştur.

Tablo 1

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Derslerinde Yaşam Becerileri ile İlgili Yapılmış Çalışmaların Meta-Temaları

	Meta-Temalar	n
1	Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde “temel beceriler” ile ilgili yapılmış çalışmaların meta teması	82
2	Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde “ kişiler ile ilgili beceriler” ile ilgili yapılmış çalışmaların meta teması	19
	Toplam	101

Verilerin Analizi

Araştırmanın veri analiz süreci meta temaların her birinin araştırmacı tarafından oluşturulmuş şekil 2’deki “Çalışma İnceleme Formu”ndaki çeşitli parametrelere göre analiz edilmesiyle başlamıştır. Elde edilen veriler, betimsel analize tabii tutularak sonuçlar frekans ve tablo şeklinde sunulmuştur.

Şekil 2**Çalışma İnceme Formu**

Çalışma İnceme Formu															
Çalışmanın Adı ve Yılı															
Yazar															
Üniversite/ Dergi															
Çalışmanın konusu															
Çalışmanın uygulama süresi															
Çalışmanın Yöntemi															
Nitel						Nicel					Karma				
Derleme	Fenomenolojik	Durum Çalışması	Görmeli Teori	Eylem Araştı.	Eleştirel çal.	Deneyisel	Belirli	Tarama	Diğer	Karşılaştırma	Yakınsayan Paralel	Açıklayıcı sıralı	Kesfedici sıralı	İç içe karma	Diğer

Güvenirlilik

Nitel araştırmalarda güvenirlilik konvensiyonalist, yorumlayıcı ve yeniden oluşturmacı şeklinde anlaşılabilir. Lincoln ve Guba (1985) nitel çalışmalarda geçerlik ve güvenirlilik yerine “inandırıcılık (trustworthiness) üzerine durmuşlar ve araştırmacının belirli kriterler doğrultusunda ilerlemelerine işaret etmişlerdir (aktaran Elo vd., 2014). Bunlar, İnanırlılık; nitel çalışmaların bulgularının gerçeği yansıtmaya durumudur. Nitel çalışmalarda inanırlılık “uzun süreli etkileşim, katılımcı teyidi ve uzman incelemesi ile artırılır. Güvenilebilirlik; nitel çalışmalarda aynı katılımcılarla aynı bulgulara ulaşma durumudur. Nitel çalışmalarda güvenilebilirlik “üçgenleme, araştırmacının ayrıntılı bir şekilde açıklanması, başka bir araştırmacı tarafından çalışmanın kontrol edilmesi” yoluyla artırılır. Onaylanabilirlik; nitel çalışmaların bulgularının araştırmacının değil, katılımcıların düşünce ve deneyiminden oluştuğunu ifade eder. Nitel çalışmalarda onaylanabilirlik “üçgenleme ve denetleme” yoluyla artırılır. Aktarılabilirlik; bulguların diğer bağlamlara ne düzeyde uygunluğudur. Nitel çalışmalarda aktarılabilirlik, “amaçlı örneklem kullanımı ve çalışmanın detaylı şekilde anlatılması” ile artırılır (Lincoln & Guba, 1985, aktaran Elo vd., 2014).

Miles ve Huberman (1994) nitel araştırmacının inanırlık boyutunun artırılmasına yönelik “kodlayıcılar arası güvenirlilik” durumlarını sıralamıştır. Bu çalışmada araştırmacının güvenirliliği Miles ve Huberman (1994) “kodlayıcılar arası güvenirlilik” formülü kullanılmıştır. Güvenirliliğin sağlanmasında Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı’nda görev yapmakta olan iki doktoralı alan uzmanından yardım alınmıştır. Araştırmacı ve diğer öğretim elemanlarının kodlamaları birbirleriyle karşılaştırılmış, Miles ve Huberman’ın (1994) kodlayıcı güvenirlilikformülü kullanılmıştır. Araştırmacı ve uzmanlar arasındaki analiz uyumu, “Güvenirlilik= Uzlaşma Sayısı/ Uzlaşma Sayısı + Uzlaşmama Sayısı” formülüne göre hesaplanmıştır. Araştırmacılar ve uzmanlar arası kodlayıcı güvenirliliği, araştırma sorusunun alt boyutu için hesaplanmış ve Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Derslerinde Yaşam Becerileri ile İlgili Yapılmış Çalışmaların Alt Boyutlarına Göre Güvenirlilik Katsayıları

	Alt Boyutlar	Güv. Kat.
1	Hayat Bilg.ve Sosyal Bilg. derslerinde temel beceriler ile ilgili yapılan çalışmalar	0.95
2	Hayat Bilg.ve Sosyal Bilg. derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılan çalışmalar	0.96

Tablo 2’de gösterildiği gibi araştırmanın “Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerilerinin eğilimleri nasıldır?” sorusunun alt boyutları için katsayı ortalaması 0.95 olarak belirlenmiştir.

Bulgular

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Derslerinde “Temel Beceriler” Meta Temasına İlişkin Bulgular

Bu meta tema altında Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde “Temel beceriler” konularını içeren çalışmaların yıllara, yayın türlerine, yayımlandıkları üniversite veya dergilerin indekslerine, disiplin türüne, araştırma yöntem ve desenlerine, örneklem türü, düzeyi ve büyüklüğüne, veri toplama araçları, verilerin analizi ve çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre araştırmaların sonuçlarına ilişkin metodolojik bulgulara yer verilmiştir.

Çalışmaların yıllara göre dağılımları

Elde edilen veriler sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde “temel beceriler” ile ilgili yapılmış çalışmaların yıllara göre dağılımları Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3

Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımları

Yıl	Çalışmanın kodu	f
2005	TBS14	1
2006	-	-
2007	TBS52, TBS61	2
2008	TBS17	1
2009	TBH10, TBS18	2
2010	TBS5	1
2011	TBS15, TBS19, TBS70	3
2012	-	-
2013	TBH6, TBH12, TBH13, TBS20, TBS21, TBS53, TBS71	7
2014	TBS63	1
2015	TBH1, TBH5, TBH11, TBS51	4
2016	TBS9, TBS10, TBS16, TBS22, TBS56, TBS66	6
2017	TBS8, TBS23, TBS24, TBS25, TBS26, TBS27	6
2018	TBS7, TBS28, TBS29, TBS30, TBS31, TBS32, TBS33, TBS34, TBS35, TBS36, TBS37, TBS38, TBS39, TBS40, TBS41, TBS42, TBS43, TBS44, TBS54	19
2019	TBH2, TBS1, TBS4, TBS13, TBS64	5

2020	TBH3, TBH9, TBS2, TBS6, TBS12, TBS45, TBS46, TBS47, TBS55, TBS57, TBS69	11
2021	TBH4, TBH8, TBS3, TBS48, TBS49, TBS50, TBS58, TBS59, TBS60, TBS62, TBS65, TBS67, TBS68	13
Toplam		82

Tablo 3’deki verilere göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel becerilere yönelik yapılmış çalışmaları en çok olduğu yıl 19 çalışma ile 2018 yılıdır, bu yılda toplam 19 çalışma yapılmıştır. Onu sırasıyla 13 çalışmanın yapıldığı 2021 yılı; 11 çalışmanın yapıldığı 2020 yılı; 7 çalışmanın yapıldığı 2013 yılı izlemiştir. 2016 ve 2017 yıllarında 6’şar çalışma; 2019 yılına ait 5 çalışma mevcuttur. 2015 yılına ait 4 çalışma; 2011 yılında 3; 2007 ve 2009 yıllarında 2’şer; 2005, 2008, 2010 ve 2014 yıllarına ait 1’er çalışma mevcuttur. 2006 ve 2012 yıllarına ait herhangi bir çalışma mevcut değildir.

Çalışmaların yayın türüne göre dağılımları

Elde edilen verilerin sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde “temel beceriler” ile ilgili yapılmış çalışmaların yayın türüne göre dağılımları Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4

Çalışmaların Yayın Türüne Göre Dağılımları

Çalışmanın Yayın Türü	Çalışmanın Kodu	f	%
Yüksek Lisans Tezi	TBH2, TBH4, TBH5, TBH6, TBH9, TBH10, TBH12, TBH13, TBS1, TBS2, TBS4, TBS7, TBS8, TBS10, TBS11, TBS13, TBS14, TBS15, TBS16, TBS17, TBS23, TBS24, TBS27, TBS28, TBS29, TBS31, TBS32, TBS33, TBS34, TBS35, TBS36, TBS37, TBS38, TBS39, TBS40, TBS41, TBS42, TBS44, TBS45, TBS46, TBS47, TBS49, TBS50, TBS51, TBS52	45	% 55
Makale	TBH11, TBS54, TBS55, TBS56, TBS57, TBS58, TBS59, TBS60, TBS61, TBS62, TBS63, TBS64, TBS65, TBS66, TBS67, TBS68, TBS69, TBS70, TBS71	19	% 23
Doktora Tezi	TBH3, TBH8, TBS3, TBS5, TBS6, TBS9, TBS12, TBS18, TBS19, TBS20, TBS21, TBS22, TBS25, TBS26, TBS30, TBS43, TBS48, TBS53	18	% 22
Toplam		82	100

Tablo 4’e göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde “temel beceriler” ile ilgili yapılmış çalışmaların %55’i tezli yüksek lisans; %23’ü makale; %22’si doktora düzeyinde tezlerden oluşmaktadır.

Çalışmaların yayımlandıkları üniversite/dergilerin indekslerine göre dağılımları

Elde edilen verilerin sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde “temel beceriler” ile ilgili yapılmış çalışmaların yayımlandıkları üniversiteler/dergilerin indekslerine göre dağılımları Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5*Tezlerin Yayınlandıkları Üniversitelerin Dağılımları*

	Çalışmanın Yapıldığı Üniversite	Çalışmanın Kodu	f
1	Gazi Üniv.	TBH4, TBS3, TBS12, TBS14, TBS18, TBS19, TBS21, TBS22, TBS31, TBS43	10
2	Fırat Üniv.	TBH7, TBS24, TBS34, TBS48, TBS49	5
3	Niğde Ömer Halis Demir Üniv.	TBS1, TBS27, TBS37, TBS41	4
4	Marmara Üniv.	TBS20, TBS26, TBS53	3
5	Pamukkale Üniv.	TBS6, TBS16, TBS51	3
6	Kastamonu Üniv.	TBS7, TBS11, TBS46	3
7	Bursa Uludağ Üniv.	TBS28, TBS32, TBS45	3
8	Çanakkale Onsekiz Mart Üniv.	TBS38, TBS35	2
9	Atatürk Üniv.	TBS9, TBS53	2
10	Sakarya Üniv.	TBS13, TBS44	2
11	Muğla Sıtkı Kocaman Üniv.	TBS8, TBS23	2
11	Bolu Abant İzzet Baysal Üniv.	TBS33, TBS36	2
12	Trabzon Üniv.	TBH8, TBS47	2
13	Anadolu Üniv.	TBH1, TBS39	2
14	Gazi Antep Üniv.	TBH2, TBH3	2
15	Recep Tayyip Erdoğan Üniv.	TBH6, TBH13	2
16	Yozgat Bozok Üniv.	TBH9	1
17	Çukurova Üniv.	TBH10	1
18	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniv.	TBS2	1
19	Uşak Üniv.	TBS4	1
20	Ankara Üniv.	TBS5	1
21	Gaziosmapaşa Üniv.	TBS10	1
22	Balıkesir Üniv.	TBS15	1
23	Zonguldak Karaelmas Üniv.	TBS17	1
24	Necmettin Erbakan Üniv.	TBS25	1
25	Karadeniz Teknik Üniv.	TBS9	1
26	Dumlupınar Üniv.	TBS30	1
27	Cumhuriyet Üniv.	TBS40	1
28	İnönü Üniv.	TBS42	1
29	Akdeniz Üniv.	TBS50	1
30	Afyon Kocatepe Üniv.	TBH12	1
	Toplam		64

Tablo 5'e göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel beceriler ile ilgili yapılmış tez çalışmalarının üniversitelere göre dağılımlarında en çok çalışmanın yayınlandığı üniversitenin 10 çalışma ile Gazi Üniversitesi olduğu görülmektedir. Onu ikinci sırada 5 çalışmanın yapıldığı Fırat Üniversitesi gelmektedir. Marmara Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi ve Uludağ Üniversitesi'nde 3'er çalışma yapılmıştır. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Trabzon Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi ve Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nde 2'şer çalışma; Yozgat Bozok Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Nevşehir Üniversitesi, Uşak Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Gaziosmapaşa Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Zonguldak Karaelmas

Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Dumlupınar Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde birer çalışma yayınlamışlardır.

Tablo 6

Makalelerin Yayınladıkları Dergilerin İndeks Dağılımları

Dergilerin İndesk Alanı	Çalışmanın Kodu	f
ERIC	TBS54, TBS55, TBS56, TBS57, TBS58, TBS59, TBS60, TBS61, TBS62, TBS64, TBS65, TBS66, TBS67, TBS68, TBS69, TBS71	16
SSCI	TBH11, TBS63	2
ULAKBİM	TBS70	1
Toplam		19

Tablo 6'daki verilere göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel becerilerle ilgili yapılmış makale çalışmalarından 16 tane çalışmanın Eric, 2 çalışmanın Ssci ve 1 çalışmanın Ulakbim indeksinde yayımlandığı görülmektedir.

Çalışmaların disiplinlere göre dağılımları

Elde edilen verilerin sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel beceriler ile ilgili yapılmış çalışmaların disiplinlere göre dağılımları Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo7

Disiplinlere Göre Dağılımları

Disiplin	Çalışmanın Kodu	Çalışma Sayısı	%
Sosyal Bilgiler	TBS1, TBS2, TBS3, TBS4, BS5, TBS6, TBS7, TBS8, TBS9, TBS10, TBS11, TBS12, TBS13, TBS14, TBS15, TBS16, TBS17, TBS18, TBS19, TBS20, TBS21, TBS22, TBS23, TBS24, TBS25, TBS26, TBS27, TBS28, TBS29, TBS30, TBS31, TBS32, TBS33, TBS34, TBS35, TBS36, TBS37, TBS38, TBS39, TBS40, TBS41, TBS42, TBS43, TBS44, TBS45, TBS46, TBS47, TBS48, TBS49, TBS50, TBS51, TBS52, TBS53, TBS54, TBS55, TBS56, TBS57, TBS58, TBS59, TBS60, TBS61, TBS62, TBS63, TBS64, TBS65, TBS66, TBS67, TBS68, TBS69, TBS70, TBS71	71	% 85
Hayat Bilgisi	TBH1, TBH2, TBH3, TBH4, TBH5, TBH6, TBH8, TBH9, TBH10, TBH11, TBH12, TBH13	12	% 15
Toplam		83	100

Tablo 7’de görüldüğü üzere Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel beceriler ile ilgili yapılmış çalışmaların % 85’i Sosyal Bilgiler; %15’i Hayat Bilgisi disiplinine aittir.

Çalışmaların ilgili oldukları konuların dağılımları

Elde edilen verilerin sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel beceriler ile ilgili yapılmış çalışmaların ilgili oldukları konuların dağılımı Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8

Çalışmaların İlgili Oldukları Konuların Dağılımları

Konuların dağılımı	Çalışmanın Kodu	f
Öğretmen adaylarının beceri düzeyleri	TBS1, TBS2, TBS3, TBS19, TBS20, TBS22, TBS23, TBS24, TBS25, TBS27, TBS28, TBS30, TBS32, TBS37, TBS41, TBS42, TBS46, TBS49, TBS64, TBS65, TBS68, TBS69	22
Beceri temelli etkinlik uygulamaları	TBH1, TBH6, TBH8, TBH9, TBH10, TBS6, TBS12, TBS13, TBS14, TBS26, TBS40, TBS55, TBS53, TBS50, TBS31, TBS29, TBS21, TBS17, TBH3, TBH4, TBS55	21
Öğretim programı, ders kitapları inceleme	TBH3, TBH4, TBS5, TBS7, TBS39, TBS44, TBS54, TBS56, TBS59, TBS62, TBS64, TBS66, TBS67, TBS58, TBS59, TBS68,	16
Öğretmen görüşleri	TBH5, TBH11, TBH12, TBS4, TBS10, TBS16, TBS34, TBS70, TBS71, TBH2, TBS63, TBS57	12
Öğretmenlerin beceri düzeyleri	TBS15, TBS14, TBS35, TBS36, TBS45, TBS54, TBS60, TBS61	8
Öğretim yöntem ve tekniklerin etkisi	TBS52, TBS51, TBS48, TBS47	4
Toplam		83

Tablo 8’e göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmaların konularında öğretmen adaylarının beceri düzeylerinin ölçüldüğü çalışmalar ilk sırada yer almıştır. İkinci sırada beceri temelli etkinlik uygulamalarını içeren çalışmalar; üçüncü sırada öğretim programları ve ders kitaplarının incelendiği çalışmalar; dördüncü sırada öğretmen görüşleri; beşinci sırada öğretmenlerin beceri düzeylerini inceleyen çalışmalar ve son sırada öğretim yöntem ve tekniklerin beceri düzeylerinin etkisini inceleyen çalışmalar gelmiştir.

Çalışmalarda kullanılan araştırma yöntem ve desenlerin dağılımları

Elde edilen verilerin sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel beceriler ile ilgili yapılmış çalışmalarda kullanılan araştırma yöntem ve desen dağılımları Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9*Çalışmaların Araştırma Yöntem ve Desen Dağılımları*

Araştırma Yöntemleri	f	Araştırma Desenleri	f	Çalışmanın Kodu
Nicel	36	Tarama	27	TBS1, TBS2, TBS3, TBS4, TBS14, TBS15, TBS16, TBS17, TBS18, TBS19, TBS21, TBS24, TBS27, TBS28, TBS30, TBS32, TBS37, TBS41, TBS42, TBS50, TBS51, TBS54, TBS58, TBS61, TBS62, TBS65, TBH5
		İlişkisel tarama	5	TBS45, TBS49, TBS63, TBS69, TBS70
		Deneysel	3	TBS8, TBS40, TBS47
		Tekil tarama	1	TBS44
Nitel	29	Eylem Araştırması	9	TBS12, TBS13, TBS20, TBS26, TBS31, TBH6, TBH9, TBH12, TBH13
		Durum Çalışması	8	TBS9, TBS33, TBS35, TBS36, TBS55, TBS38, TBS60, TBS67
		Olgu Bilim	4	TBS57, TBS63, TBH12, TBS71
		Derleme	1	TBS56
Karma	18	Yakınsayan paralel desen	5	TBS23, TBS25, TBS29, TBS43, TBH8
		Açımlayıcı sıralı desen	3	TBS22, TBS46, TBS68
		Birleştirme	3	TBS34, TBS53, TBH2
		İç içe gömülü	1	TBH1
		Açıklayıcı sıralı desen	1	TBS48
Toplam	83		75	

Tablo 9'a göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel becerilerle ilgili yapılmış çalışmalarda en çok nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırmaların kullanıldığı çalışmalarda en çok kullanılan desen tarama modelidir. Onu sırasıyla ilişkisel tarama, deneysel ve tekil tarama desenleri izlemiştir. İkinci sırada en sık kullanılan araştırma yöntemi nitel araştırma yöntemidir. 29 nitel araştırmada en çok kullanılan araştırma deseni eylem araştırmasıdır. Onu sırasıyla durum çalışması, olgu bilim ve derleme çalışmaları izlemiştir. Bununla birlikte 7 nitel çalışmada araştırma deseninden bahsedilmemiştir. Son sırada yer alan karma yöntem araştırmalarından en çok tercih edilen desenin yakınsayan paralel desen olduğu görülmektedir. Onu sırasıyla açımlayıcı sıralı desen, birleştirme, iç içe gömülü ve açıklayıcı sıralı desen izlemiştir. 5 karma yöntem araştırmasında araştırma desenine yer verilmemiştir.

Çalışmalarda kullanılan örnekleme yöntem, düzey ve büyüklük dağılımları

Elde edilen verilerin sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel beceriler ile ilgili yapılmış çalışmaların örnekleme yöntem, düzey ve büyüklük dağılımları Tablo 10 - 11 ve 12’de gösterilmiştir.

Tablo 10*Çalışmaların Örnekleme Yöntem Tür Dağılımları*

Örnekleme Yöntemleri	f	Örnekleme türleri	f	Çalışmanın Kodu
Olasılıklı örnekleme yöntemleri	19	Basit tesadüfi örnekleme	16	TBH2, TBH6, TBH13, TBS8, TBS14, TBS25, TBS41, TBS42, TBS43, TBS47, TBS50, TBS52, TBS53, TBS58, TBS68, TBS71
		Çok aşamalı örnekleme	2	TBS17, TBS30
		Küme örnekleme	1	TBS23
Olasılık dışı örnekleme yöntemleri	47	Tipik durum örnekleme	2	TBS29, TBS48
		Uygun örnekleme	6	TBH8, TBH9, TBS37, TBS38, TBS57, TBS65
		Maksimum çeşitlilik örnekleme	1	TBH12
		Amaçlı örnekleme	16	TBH3, TBS9, TBS10, TBS11, TBS13, TBS20, TBS23, TBS26, TBS31, TBS33, TBS46, TBS49, TBS60, TBS61, TBS63, TBS64
Olasılık dışı örnekleme yöntemleri	47	Kolay ulaşılabilir örnekleme	18	TBH1, TBH4, TBH10, TBH11, TBS1, TBS2, TBS3, TBS4, TBS15, TBS18, TBS19, TBS21, TBS22, TBS32, TBS34, TBS35, TBS36, TBD45
		Ölçüt örnekleme	4	TBH2, TBS6, TBS12, TBS13
Toplam	66		66	

Tablo 10’a göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel beceriler ile ilgili yapılmış çalışmalarda en çok kullanılan örnekleme yöntemleri olasılık dışı örnekleme yöntemlerinden amaçlı örnekleme yöntemidir. Onu ikinci sırada kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi 18 izlemiştir. Üçüncü sırada olasılıklı örnekleme yöntemlerinden basit tesadüfi örnekleme 16 gelmiştir. Onu sırasıyla uygun örnekleme 6, ölçüt örnekleme 4, çok aşamalı ve tipik durum örnekleme 2, küme örnekleme ve maksimum çeşitlilik örnekleme 1 yöntemleri izlemiştir. Bununla birlikte 3 çalışmada evrene ulaşıldığı için örnekleme yer verilmemiştir.

Tablo 11*Çalışmaların Örneklem Düzey Dağılımları*

Örneklem Düzeyi	f	Çalışmanın Kodu
Öğretmen adayları	24	TBS1, TBS3, TBS4, TBS15, TBS18, TBS19, TBS20, TBS21, TBS22, TBS25, TBS30, TBS32, TBS34, TBS37, TBS42, TBS43, TBD45, TBD46, TBS49, TBS57, TBS64, TBS65, TBS68, TBS69
İlkokul öğrencileri	14	TBH1, TBH2, TBH6, TBH8, TBH9, TBH10, TBH12, TBH13, TBS12, TBS23, TBS26, TBS28, TBS38, TBS52
Ortaokul öğrencileri	15	TBS3, TBS4, TBS5, TBS6, TBS8, TBS11, TBS13, TBS15, TBS29, TBS33, TBS41, TBS47, TBS48, TBS50, TBS53
Öğretmenler	18	TBH2, TBH5, TBH11, TBS3, TBS4, TBS5, TBS9, TBS14, TBS23, TBS35, TBS36, TBS58, TBS60, TBS61, TBS63, TBS71
Özel eğitim öğrencileri	1	TBS31
Akademisyenler	2	TBH3, TBS2
Veli	1	TBS5
Toplam	75	

Tablo 11'e göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel beceriler ile ilgili yapılmış çalışmalarında en sık kullanılan örneklem düzeyi öğretmen adaylarıdır. Onu ikinci sırada öğretmenler 18 örneklem düzeyi izlemiştir. Ortaokul öğrencileri 15 örneklem düzeyleri üçüncü sırada ve ilkokul öğrencileri 14 örneklem düzeyleri ile dördüncü sıradadır. Akademisyenlerin örneklem düzeyi olduğu 2, veli ve özel eğitim öğrencilerinin örneklem düzeyi olduğu 1'er çalışma mevcuttur.

Tablo 12*Çalışmaların Örneklem Büyüklüğü Dağılımları*

Örneklem Büyüklüğü	f	Çalışmanın Kodu
1-10	4	TBS9, TBS20, TBS31, TBS71
11-30	8	TBH2, TBH9, TBH10, TBS12, TBS26, TBS57, TBS61, TBS63, TBH1, TBH3, TBH5, TBH6, TBH8, TBS2, TBS4, TBS8, TBS11, TBS13, TBS23, TBS25, TBS35, TBS36, TBS41, TBS42, TBS43, TBS48, TBS52, TBS53, TBS60, TBS65
31-100	22	TBH2, TBH4, TBS1, TBS14, TBS17, TBS28, TBS33, TBS37, TBS38, TBS49, TBS58, TBS64, TBS69
101-300	13	TBS4, TBS15, TBS18, TBS32, TBS34, TBS46, TBS50, TBS68, TBS19, TBS21, TBS22, TBS29, TBS30
301- 1000	8	
1000'den fazla	5	
Toplam	61	

Tablo 12'de görüldüğü üzere Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel beceriler ile ilgili yapılmış çalışmalarda örneklem büyüklüğü en çok 31-100 aralığındadır. İkinci sırada 101-300 aralığı; üçüncü sırada 11-30 ve 301-1000 aralığı, dördüncü sırada 1000'den fazla ve son sırada 1-10 aralığı gelmiştir.

Çalışmalarda kullanılan veri toplama araçları dağılımları

Elde edilen verilerin sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel beceriler ile ilgili yapılmış çalışmalarda kullanılan veri toplama araçlarının dağılımları Tablo 13'de gösterilmiştir.

Tablo 13*Çalışmaların Veri Toplama Araçları Dağılımları*

Veri Toplama Araçları	f	Çalışma Kodu
Algı /ilgi/ tutum/beceri ölçeği	32	TBH1, TBH2, TBH8, TBS1, TBS2, TBS8, TBS11, TBS15, TBS17, TBS18, TBS21, TBS22, TBS23, TBS24, TBS27, TBS28, TBS30, TBS32, TBS37, TBS41, TBS42, TBS43, TBS45, TBS48, TBS49, TBS51, TBS52, TBS53, TBS64, TBS65, TBS68, TBS69
Başarı testi	10	TBH9, TBS8, TBS12, TBS18, TBS21, TBS23, TBS31, TBS40, TBS50, TBS53
Anket		
Anket likert tipi	13	TBH3, TBH5, TBH11, TBS3, TBS4, TBS5, TBS14, TBS16, TBS19, TBS29, TBS58, TBS61, TBS70
Ankert açık uçlu	-	-
Görüşme	34	
Yarı yapı.görüşme	28	TBH2, TBH5, TBH6, TBH8, TBH10, TBS5, TBS6, TBS11, TBS12, TBS20, TBS22, TBS23, TBS29, TBS31, TBS33, TBS34, TBS35, TBS36, TBS38, TBS46, TBS47, TBS48, TBS52, TBS53, TBS60, TBS63, TBS68, TBS71
Yapılandırılmış görüşme	2	TBS9, TBS25
Odak grup görüşmesi	3	TBS3, TBS13, TBS43
Gözlem	8	
Yarı yapılandırılmış gözlem	7	TBH9, TBH10, TBH11, TBS9, TBS10, TBS52, TBS55
Yapılandırılmamış gözlem	1	TBS6
Alternatif değerlendirme	1	TBS20
Doküman İnceleme	23	TBH1, TBH4, TBH9, TBS7, TBS12, TBS13, TBS20, TBS25, TBS26, TBS31, TBS33, TBS34, TBS39, TBS43, TBS44, TBS54, TBS55, TBS56, TBS57, TBS59, TBS62, TBS66, TBS67
Toplam	162	

Tablo 13'teki verilere göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel beceriler ile ilgili yapılmış çalışmalarda veri toplama aracı olarak en çok görüşme tekniğinin kullanıldığı görülmektedir. Görüşme tekniğinde en çok yarı yapılandırılmış türde görüşme 28 türü tercih edilmiştir. 3 çalışmada odak grup görüşmesi ve 1 çalışmada yapılandırılmamış görüşme tekniği tercih edilmiştir. İkinci sırada algı, tutum, beceri ölçek ve testleri kullanılmıştır. Üçüncü sırada en sık kullanılan veri toplama aracı doküman incelemedir. Dördüncü sırada likert tipi anket araçları; beşinci sırada başarı testleri gelmiştir. 7 çalışmada yarı yapılandırılmış gözlem ve 1 çalışmada yapılandırılmamış gözlem aracı ve 1 çalışmada alternatif değerlendirme araçları veri toplama olarak kullanılmıştır.

Çalışmalarda kullanılan veri analiz dağılımları

Elde edilen verilerin sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel beceriler ile ilgili yapılmış çalışmaların veri analiz dağılımları ile ilgili bulgular Tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14*Çalışmaları Veri Analiz Dağılımları*

Nitel Veri Analizi	f	Çalışmanın Kodu
İçerik Analizi	27	TBH6, TBH10, TBS5, TBS6, TBS7, TBS9, TBS10, TBS25, TBS26, TBS29, TBS34, TBS43, TBS44, TBS46, TBS47, TBS48, TBS52, TBS53, TBS55, TBS56, TBS57, TBS58, TBS59, TBS60, TBS63, TBS66, TBS71
Betimsel Analiz	17	TBH1, TBH2, TBH4, TBH11, TBS7, TBS11, TBS13, TBS20, TBS31, TBS33, TBS35, TBS36, TBS38, TBS39, TBS55, TBS62, TBS67
Toplam	44	

Tablo 14'e göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel beceriler ile ilgili yapılmış çalışmalarda nitel veri analizinde en çok içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İkinci sırada 17 çalışmada kullanılan betimsel analiz gelmiştir.

Tablo15*Çalışmaların Betimsel İstatistik Analiz Dağılımları*

Betimsel İstatistik	f	Çalışmanın Kodu
Frekans ve Yüzde Hesaplama	27	TBH1, TBH2, TBH3, TBH5, TBS4, TBS5, TBS14, TBS15, TBS16, TBS19, TBS20, TBS22, TBS24, TBS29, TBS31, TBS33, TBS34, TBS35, TBS42, TBS48, TBS49, TBS50, TBS53, TBS54, TBS58, TBS65, TBS70
Aritmetik ortalama, standart sapma	21	TBH2, TBH3, TBH5, TBS1, TBS5, TBS8, TBS16, TBS19, TBS22, TBS23, TBS24, TBS31, TBS34, TBS48, TBS49, TBS50, TBS53, TBS54, TBS58, TBS65, TBS7
Grafikle gösterim	1	TBS33
Toplam	49	

Tablo 15'e göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel beceriler ile ilgili yapılmış çalışmaların betimsel istatistik hesaplamalarında en çok frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. 21 çalışmada aritmetik ortalama ve standart sapma hesaplamaları ve 1 çalışmada grafikte gösterim kullanılmıştır.

Tablo 16*Çalışmaların Kestirimsel İstatistik Dağılımları*

Kestirimsel İstatistik	f	Çalışmanın Kodu
t testi	30	TBH1, TBH2, TBH11, TBS1, TBS2, TBS11, TBS15, TBS17, TBS18, TBS19, TBS21, TBS24, TBS25, TBS27, TBS28, TBS30, TBS31, TBS37, TBS40, TBS41, TBS42, TBS43, TBS45, TBS48, TBS50, TBS51, TBS52, TBS61, TBS65, TBS68
Anova/ Ancova	26	TBH2, TBH8, TBH11, TBS1, TBS2, TBS8, TBS11, TBS15, TBS17, TBS18, TBS21, TBS24, TBS27, TBS28, TBS30, TBS31, TBS34, TBS37, TBS41, TBS42, TBS45, TBS48, TBS49, TBS50, TBS51, TBS68

Korelasyon	10	TBS3, TBS18, TBS19, TBS21, TBS31, TBS45, TBS53, TBS54, TBS61, TBS69
Non Parametrik testler	9	TBH5, TBS1, TBS2, TBS3, TBS5, TBS12, TBS27, TBS37, TBS53
Manova	1	TBS52
Faktör Analizi	1	TBS53
Regresyon	1	TBS64
Toplam	81	

Tablo 16'ya göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel becerileri ile ilgili yapılmış çalışmaların kestirimsel istatistik hesaplamalarında en çok t testi kullanılmıştır. İkinci sırada Anova/Ancova 26, üçüncü sırada korelasyon 10, dördüncü sırada non parametrik testler 9 gelmiştir. Birer çalışmada manova, faktör analizi ve regresyon analizi kullanılmıştır.

Çalışmalardan elde edilen sonuçların dağılımları

Elde edilen verilerin sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel beceriler ile ilgili yapılmış çalışmalardan elde edilen sonuçlar ile ilgili dağılımlar Tablo 17'de sunulmuştur.

Tablo 17

Çalışmaların Sonuçlarının Dağılımları

Çalışmaların Sonuçları	f	Çalışmanın Kodu
Olumlu Etki / Görüş	81	TBH1, TBH2, TBH3, TBH5, TBH6, TBH8, TBH9, TBH10, TBH11, TBH12, TBH13, TBS1, TBS2, TBS3, TBS4, TBS5, TBS6, TBS7, TBS8, TBS9, TBS10, TBS11, TBS12, TBS13, TBS14, TBS15, TBS16, TBS17, TBS18, TB19, TBS20, TBS21, TBS22, TBS23, TBS24, TBS25, TBS26, TBS27, TBS28, TBS29, TBS30, TBS31, TBS32, TBS33, TNS34, TBS34, TBS35, TBS36, TBS37, TBS38, TBS39, TBS40, TBS41, TBS42, TBS42, TBS43, TBS44, TBS45, TBS46, TBS47, TBS48, TBS49, TBS50, TBS52, TBS53, TBS54, TBS54, TBS55, TBS56, TBS57, TBS58, TBS60, TBS61, TBS62, TBS63, TBS64, TBS65, TBS66, TBS67, TBS68, TBS69, TBS70, TBS71
Olumsuz Etki/ Görüş	2	TBS51, TBS59
Toplam	83	

Tablo 17'ye yer alan verilere göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde temel beceriler ile ilgili yapılmış 81 çalışmada olumlu etki ve görüş; 2 çalışmada olumsuz etki ve görüş sonuçlarına ulaşılmıştır.

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Derslerinde “Kişiler ile ilgili Beceriler” Meta Temasına İlişkin Bulgular

Bu meta tema altında Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde “kişiler ile ilgili beceriler” konularını içeren çalışmaların yıllara göre, yayın türlerine göre, yayımlandıkları üniversite veya dergilerin indekslerine göre, disiplin türüne göre, araştırma yöntem ve desenlerine göre; örneklem türü, düzeyi ve büyüklüğüne göre; veri toplama araçları, verilerin analizi,

çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre araştırmaların sonuçlarına ilişkin metodolojik bulgulara yer verilmiştir.

Çalışmaların yıllara göre dağılımları

Elde edilen verilerin sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilerin yapıldığı çalışmaların yıllara göre dağılımları Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18

Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımları

Yıl	Çalışmanın kodu	f
2005	KŞBH2	1
2006	-	-
2007	-	-
2008	-	-
2009	-	-
2010	-	-
2011	KŞBS1	1
2012	-	-
2013	KŞBS4	1
2014	KŞBH1, KŞBS2	2
2015	KŞBS9	1
2016	KŞBH3	1
2017	KŞBH6	1
2018	KŞBS3, KŞBS5	2
2019	KŞBH4, KŞBS6, KŞBS7, KŞBS8	4
2020	KŞBH5, KŞBS12	2
2021	KŞBS10, KŞBS11, KŞBS13	3
Toplam		19

Tablo 18’de gösterildiği gibi Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişilerle ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmaların yıllara göre dağılımlarında en çok çalışmanın 2019 yılında yapıldığı görülmektedir. 2021 yılında 3; 2020, 2018, 2014 yıllarında 2; 2005, 2011, 2013, 2015, 2016, 2017 yıllarına ait birer çalışma mevcuttur. 2006, 2007, 2008, 2009, 2010 ve 2012 yıllarına ait çalışma yoktur.

Çalışmaların yayın türüne göre dağılımları

Elde edilen verilerin sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişilerle ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmaların yayın türüne göre dağılımları Tablo 19’da gösterilmiştir.

Tablo 19

Çalışmaların Yayın Türüne Göre Dağılımları

Çalışmanın yayın türü	Çalışmanın Kodu	f	%
Yüksek Lisans Tezi	KŞBH1, KŞBH2, KŞBH4, KŞBH5, KŞBS1, KŞBS3, KŞBS4, KŞBS5, KŞBS6, KŞBS7, KŞB8	11	% 58
Makale	KŞBH6, KŞBS10, KŞBS11, KŞBS12, KŞB13	5	% 26

Doktora Tezi	KŞBH3, KŞBS2, KŞBS9	3	% 16
Toplam		19	100

Tablo 19'a göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmaların % 58'i yüksek lisans düzeyinde tez; % 26'sı makale; %16'sı doktora düzeyinde tez yayın türünüdür.

Çalışmaların yayınlandıkları üniversiteler/dergilerin indekslerine göre dağılımları

Elde edilen verilerin sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmaların yayınlandıkları üniversiteler/dergilerin indekslerine göre dağılımları Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 20

Çalışmaların Yayınlandıkları Üniversitelere Göre Dağılımları

	Çalışmanın Yapıldığı Üniversite	Çalışmanın Kodu	f
1	Marmara Üniv.	KŞBH3, KŞBS3	2
2	Atatürk Üniv.	KŞBS1, KŞBS2	2
3	Fırat Üniv.	KŞBS4, KŞBH4	2
4	Bursa Uludağ Üniv.	KŞBH5	1
5	Anadolu Üniv.	KŞBS9	1
6	9 Eylül Üniv	KŞBH2	1
7	Gazi Üniv.	KŞBS6	1
8	Kırşehir Ahi Evran Üniv.	KŞBS7	1
9	Niğde Ömer Halis Demir Üniv.	KŞBS7	1
10	Uşak Üniv.	KBŞS5	1
11	Mustafa Kemal Üniv.	KBŞH1	1
	Toplam		14

Tablo 20'ye göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmaların üniversitelere göre dağılımları şu şekildedir; Marmara Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi ve Fırat Üniversitesinde 2'şer çalışma; Bursa Uludağ Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, 9 Eylül Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi, Uşak Üniversitesi ve Mustafa Kemal Üniversite'lerine ait birer çalışma mevcuttur.

Tablo 21

Çalışmaların Yayınlandıkları Dergilerin İndekslerine Göre Dağılımları

Dergilerin Alan İndeksi	Çalışmanın Kodu	f
ERIC	KŞBS10, KŞBS12, KŞBS13	3
ULAKBİM	KŞBH6	1
ESCI	KŞB11	1
Toplam		5

Tablo 21'e göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış makale çalışmalarında Eric indeksinde 3, Ulakbim ve Esci indekslerinde ise birer çalışma yayınlanmıştır.

Çalışmaların disiplinlere göre dağılımları

Elde edilen verilerin sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmaların disiplinlere göre dağılımları Tablo 22’de gösterilmiştir.

Tablo 22

Çalışmaların Disiplinlere Göre Dağılımları

Disiplin	Çalışmanın Kodu	f	%
Sosyal Bilgiler	KŞBS1, KŞBS2, KŞBS3, KŞBS4, KŞBS5, KŞBS6, KŞBS7, KŞBS8, KŞBS9, KŞBS10, KŞBS12, KŞBS13	13	% 68
Hayat Bilgisi	KŞBH1, KŞBH2, KŞBH3, KŞBH4, KŞBH5, KŞBH6	6	% 32
Toplam		19	100

Tablo 22’de görüldüğü gibi Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmaların %68’i Sosyal Bilgiler; %32’si Hayat Bilgisi disiplinine aittir.

Çalışmaların ilgili oldukları konuların dağılımları

Elde edilen verilerin sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmaların konularına göre dağılımları Tablo 23’te gösterilmiştir.

Tablo 23

Çalışmaların İlgili Oldukları Konuların Dağılımları

Konuların dağılımı	Çalışmanın Kodu	f
Öğretim yöntem,teknik vb. becerilerini geliştirmeye etkisi	KŞBH1, KŞBH2, KŞBH3, KŞBH4, KŞBS2, KŞBS3, KŞBS6, KŞSB11	8
Öğretmen ve adaylarının beceri düzeyleri	KŞBS4, KŞBS5, KŞBS7, KŞBS8, KŞBS12, KŞBS13	6
Öğrencilerin beceri düzeyleri	KŞBH5, KŞBS1, KŞBS9, KŞBS10	4
Öğretim programının incelenmesi	KŞBH6	1
Toplam		19

Tablo 23’te görüldüğü üzere Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmaların ilgili oldukları konularda en çok öğretim yöntem ve tekniklerin becerileri geliştirmeye etkisinin incelendiği çalışmalar oluşturmaktadır. Onu sırasıyla öğretmen ve öğretmen adaylarının beceri düzeyleri 6, öğrencilerin beceri düzeyleri 4, öğretim programının incelenmesi içeriğine sahip çalışmalar izlemiştir.

Çalışmaların araştırma yöntem ve desen dağılımları

Elde edilen verilerin sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmaların araştırma yöntem ve desen dağılımları Tablo 24’te gösterilmiştir.

Tablo 24*Çalışmaların Araştırma Yöntem ve Desen Dağılımları*

Araştırma Yöntemleri	f	Araştırma Desenleri	f	Çalışmanın Kodu
Nicel	12	Deneysel	6	KŞBH1, KŞBH2, KŞBS3, KŞBS4, KŞBS6, KŞBS11
		Tarama	3	KŞBS1, KŞBS7, KŞBS12
		İlişkisel Tarama	3	KŞBH6, KŞBS5, KŞBS8
Karma	4	İç içe gömülü	2	KŞBS2, KŞBS9
		Yakınsayan paralel	1	KŞBS
		Birleştirme	1	KŞBH3
Nitel	3	Eylem Araştırması	1	KŞBH3
		Olgu Bilim	1	KŞBS13
Toplam	19		18	

Tablo 24'e göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmaların araştırma ve yöntem desenlerin dağılımları en çok nicel araştırma yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Toplam 12 çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmış olup; 6 çalışma deneysel, 3 çalışma tarama ve 3 çalışma ilişkisel tarama modelindedir. İkinci sırada Karma yöntem araştırmaları gelmiştir. 4 karma yöntem araştırmadan 2 çalışma iç içe gömülü desende; 1 çalışma yakınsayan paralel ve 1 çalışma ise birleştirme desenindedir. Son sırada nitel araştırma yönteminin kullanıldığı 3 çalışma gelmiştir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı 1 çalışma eylem araştırması; 1 çalışma olgu bilim desenindedir. Bununla birlikte nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bir çalışmada araştırma desenine yer verilmemiştir.

Çalışmaların örnekleme yöntem türü, düzey ve büyüklük dağılımları

Elde edilen verilerin sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmaların örnekleme yöntem türü, düzey ve büyüklük dağılımları Tablo 25- 26- 27'de gösterilmiştir.

Tablo 25*Çalışmaların Örnekleme Yöntem Türü Dağılımları*

Örnekleme Yöntemleri	f	Örnekleme türleri	F	Çalışmanın Kodu
Olasılıklı örnekleme yöntemleri	10	Basit Tesadüfi örnekleme	10	KŞBH1, KŞBH2, KŞBH4, KŞBS1, KŞBS2, KŞBS3, KŞBS6, KŞBS9, KŞBS10, KŞBS11
Olasılık dışı örnekleme yöntemleri	8	Kolay ulaşılabilir örnekleme	4	KŞBH3, KŞBS13, KŞBS7, KŞBS8
		Uygun örnekleme	3	KŞBS12, KŞBS5, KŞBS13
		Amaçlı örnekleme	1	KŞBH5
Toplam	18		18	

Tablo 25'de görüldüğü üzere Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmalarda örnekleme yöntemlerinde en çok olasılıklı örnekleme

yöntemlerinden basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Onu sırasıyla olasılıkdışı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme 4, uygun örnekleme 3 ve amaçlı örnekleme yöntemi 1 izlemiştir.

Tablo 26

Çalışmaların Örneklem Düzey Dağılımları

Örneklem Düzeyi	f	Çalışmanın Kodu
İlkokul öğrencileri	9	KŞBH1, KŞBH2, KŞBH3, KBŞH5, KŞBH6, KŞBS9, KŞBS1, KŞBS2, KŞBS3
Öğretmen adayları	4	KŞBS12, KŞBS7, KŞBS7, KŞBS5
Ortaokul öğrencileri	2	KŞBS11, KŞBS10
Öğretmenler	2	KŞBS13, KŞBS6
Özel eğitim öğrencileri	1	KŞBSH4
Toplam	18	

Tablo 26’da görüldüğü üzere Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmaların örneklem düzeylerinde ilk sırada ilkökul öğretmenleri gelmektedir. Onu sırasıyla 4 çalışmanın örneklem büyüklüğü olan öğretmen adayları, 2’şer çalışmanın örneklem büyüklüğü olan ortaokul öğrencileri ve öğretmenler; 1 çalışmanın örneklem düzeyi olan özel eğitim öğrencileri izlemiştir.

Tablo 27

Çalışmaların Örneklem Büyüklük Dağılımları

Örneklem Büyüklüğü	f	Çalışmanın Kodu
1-10	-	-
11-30	5	KŞBH3, KŞBH4, KŞBS3, KŞBS9, KŞBS10
31-100	4	KŞBS2, KŞBS5, KŞBS6, KŞBS11,
101-300	4	KŞBS1, KŞBS4, KŞBS8, KŞBS13
301- 1000	5	KŞBH1, KŞBH2, KŞBH5, KŞBS7, KŞBS12
1000’den fazla	-	-
Toplam	18	

Tablo 27’ye göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik çalışmaların örneklem büyüklükleri şu şekildedir; 5’er çalışmada 11-30 ve 301-1000 aralıkları kullanılmıştır. Onları sırasıyla 4’er çalışmada 31-100 ile 101-300 aralıkları izlemiştir. 1-10 ve 1000’den fazla aralıklarında herhangi bir çalışma yoktur.

Çalışmalarda kullanılan veri toplama araçları dağılımları

Elde edilen verilerin sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmalarda kullanılan veri toplama araçları dağılımları Tablo 28’de gösterilmiştir.

Tablo 28*Çalışmalarda Kullanılan Veri Toplama Araçları*

Veri Toplama Araçları	f	Çalışma Kodu
Algı /ilgi/ tutum ve beceri ölçeği	13	KŞBH1, KŞBH2, KŞBH4, KŞBS1, KŞBS2, KŞBS3, KŞBS5, KŞBS7, KŞBS8, KŞBS9, KŞBS10, KŞBS11, KŞBS12
Başarı Testi	3	KŞBH2, KŞBS2, KŞBS6
Anket		
Anket Likert tipi	3	KŞBH3, KŞBH5, KŞBS12
Ankert Açık uçlu	-	-
Görüşme		
Yarı Yapılan. görüşme	2	KŞBH3, KŞBH4
Yapılandırılmamış görüşme	-	-
Odak Grup görüşmesi	1	KŞBS2
Alternatif değerlendirme	1	KŞBS4
Doküman İnceleme	1	KŞBH6
Toplam	34	

Tablo 28’de görüldüğü üzere Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmalarda en sık kullanılan veri toplama aracı beceri ölçeğidir. Başarı testi 3, anket likert tipi 3, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği 2, odak grup görüşme tekniği 1, alternatif değerlendirme ve doküman inceleme birer çalışmada kullanılmıştır.

Çalışmaların veri analiz dağılımları

Elde edilen verilerin sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmalarda kullanılan veri analiz dağılımları Tablo 29 – 30 ve 31’de gösterilmiştir.

Tablo 29*Çalışmaların Nitel Veri Analiz Dağılımları*

Nitel Veri Analizi	f	Çalışmanın Kodu
İçerik Analizi	3	KŞBH3, KŞBS9, KŞBS10
Betimsel Analiz	2	KŞBH6, KŞBS9
Toplam	5	

Tablo 29’da görüldüğü üzere Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmaların nitel veri analizinde 3 çalışmada içerik analizi; 2 çalışmada betimsel analiz kullanılmıştır.

Tablo 30*Çalışmaların Betimsel İstatistik Veri Analiz Dağılımları*

Betimsel İstatistik	f	Çalışmanın Kodu
Aritmetik ort., standart sapma	5	KŞBH1, KŞBH4, KŞBS2, KŞBS3, KŞBS6
Frekans ve Yüzde Hesaplama	4	KŞBH1, KŞBH4, KŞBS3, KŞBS7
Toplam	9	

Tablo 30'a göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde betimsel istatistik hesaplamalarında ilk sırada aritmetik ortalama ve standart sapma hesaplamaları gelmiştir. İkinci sırada frekans ve yüzde hesaplamaları 4 yer almıştır.

Tablo 31

Çalışmaların Kestirimsel İstatistik Veri Analiz Dağılımları

Kestirimsel İstatistik	f	Çalışmanın Kodu
t testi	10	KŞBH2, KŞBH4, KŞBS1, KŞBS3, KŞBS4, KŞBS5, KŞBS6, KŞBS7, KŞBS8, KŞBS11
Anova/ Ancova	9	KŞBH2, KŞBH4, KŞBS1, KŞBS2, KŞBS4, KŞBS5, KŞBS6, KŞBS7, KŞBS8
Korelasyon	4	KŞBH5, KŞBS1, KŞBS5, KŞBS7
Non Parametrik testler	4	KŞSB1, KŞBH5, KŞBS4, KŞBS9
Regresyon	3	KŞBH5, KŞBS7, KŞBS10
Mancova	2	KŞH1, KŞBS2
Toplam	32	

Tablo 31'e göre Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmalarda en sık kullanılan kestirimsel istatistik hesaplamaları t testi'dir. Onu sırasıyla Anova/Ancova 9, korelasyon ve non parametrik testler 4, regresyon analizi 3, Mancova 2 analizleri izlemiştir.

Çalışmalardan elde edilen sonuçların dağılımları

Elde edilen verilerin sonucunda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmaların sonuçlarıyla ilgili dağılım Tablo 32'de gösterilmiştir.

Tablo 32

Çalışmaların Sonuçları ile İlgili Dağılım

Çalışmaların Sonuçları	f	Çalışmanın Kodu
Olumlu Etki / Görüş	19	KŞBH1, KŞBH2, KŞBH3, KŞBH4, KŞBH5, HŞBH6, KŞBS1, KŞBS2, KŞBS3, KŞBS4, KŞBS5, KŞBS6, KŞBS7, KŞBS8, KŞBS9, KŞBS10, KŞBS11, KŞBS12, KŞBS13
Olumsuz Etki/ Görüş	-	
Toplam	19	

Tablo 32'de görüldüğü üzere Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kişiler ile ilgili becerilere yönelik yapılmış çalışmaların tamamı olumlu etki ve görüş sonuçlarına ulaşmışlardır.

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerilerine ilişkin Meta -sentez raporu

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerilerine yönelik yapılmış çalışmaların meta temaları analiz sonuçlarına göre tüm meta temaların sentezlenmesi sonucu elde edilen bulgular şunlardır;

- Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerilerine yönelik yapılmış çalışmalarda en çok temel yaşam becerilerine yönelik çalışmalar yapılmıştır. İkinci sırada kişiler ile ilgili beceriler gelmiştir.
- Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerilerine yönelik yapılmış çalışmalar en çok 2019 yılında yapılmıştır.
- Çalışmalar en çok yüksek lisans düzeyinde tez yayını türündedir. İkinci sırada makale çalışmaları, son sırada doktora çalışmaları gelmektedir.
- Çalışmalar en çok yüksek lisans düzeyinde tez yayını türündedir. İkinci sırada makale çalışmaları, son sırada doktora çalışmaları gelmektedir.
- Çalışmalar çoğunlukla öğretmen ve öğretmen adaylarının beceri düzeyini ölçen konulardan oluşmaktadır. İkinci sırada öğretim yöntem ve tekniklerin becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar yer almıştır.
- Çalışmalar ağırlıklı olarak Sosyal Bilgiler disipliniinde yapılmıştır. Hayat Bilgisi disipliniinde en çok temel beceriler ile ilgili çalışmalar yapılmıştır.
- Çalışmalarda en çok nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel çalışmalarda tarama ve deneysel desen diğerlerine göre daha fazla tercih edilmiştir. Nitel çalışmalarda olgu bilim en çok tercih edilen nitel araştırma desendir.
- Çalışmaların örnekleme yöntemlerinde en sık olasılıklı örnekleme yöntemlerinden basit tesadufi örnekleme türü tercih edilmiştir. İkinci sırada amaçlı örnekleme türleri gelmiştir. Bununla birlikte bazı tez çalışmalarında örnekleme yöntemine yer verilmediği görülmüştür. Örnekleme düzeylerinde ağırlıklı olarak öğretmenler ve öğretmen adayları gelmektedir. Çalışmaların örnekleme büyüklüğü çoğunlukla 31-100 aralığındadır. Çalışmalarda en sık kullanılan veri toplama araçları yaşam becerilerine yönelik ölçek ve testler ile yarı yapılandırılmış görüşme tekniğidir.
- Çalışmalarda en sık kullanılan nitel veri analizi içerik analizidir. Betimsel istatistik hesaplarında frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Çalışmalarda kestirimsel istatistik hesaplamalarında en sık t testi, Anova/Ancova ve non parametrik testler kullanılmıştır.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmanın temel amacı Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerileri ile ilgili yapılmış çalışmaların eğilimleri, çalışmaların meta- sentez yöntemi ile sentezlenmesi sonucu belirlenmiştir.

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerileri ile ilgili yapılmış çalışmalar toplam 2 meta-tema altında analiz edilmiştir. Meta- temaların sentezlenmesi sonucu Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerileri ile ilgili yapılmış çalışmaların eğilimlerinde şu irdelenebilir sonuçlar ortaya çıkmıştır:

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerileri ile ilgili yapılmış çalışmaların en çok 2019 yılında yapıldığı görülmüştür. Çalışmada bu sonuca ulaşılması 2018 yılında programların yenilenmesi ve beceriler kısmının ulusal düzeyde belirlenen standartlarla revize edilmesinden kaynaklı olduğu düşünülebilir.

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerileri ile ilgili yapılmış çalışmaların en fazla Gazi Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi'nde

yapıldığı görülmüştür. Araştırmanın bu bulgusu Öztürk ve Sığınaktekin'nin (2021) çalışmalarındaki bulgu ile benzerdir.

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerileri ile ilgili yapılmış çalışmaların en çok temel beceriler ile ilgili; ikinci sırada kişiler ile ilgili beceriler olduğu görülmüştür. Bu bulgu sonucu Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerileri ile ilgili yapılmış çalışmaların değişik beceri türleri üzerinde çalışıldığını ve bir bütünlük olmadığını göstermektedir. Araştırmanın bu bulgusu Karakuş'un (2021) çalışmasında Sosyal Bilgiler ve Hayat Bilgisi öğretim programında yaşam becerilerinin değişkenlik gösterdiği bulgusu ile örtüşmektedir. Bununla birlikte Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerilerinin geniş kapsamı dikkate alınarak çalışmalar yapılmalıdır. Nitekim Özmete (2008) yaşam becerilerine tek düze bakılmaması gerektiğini öğretim programlarında bu becerilerin çeşitliliğinin dikkate alınarak yenilenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerileri ile ilgili yapılmış çalışmaların yüksek lisans düzeyinde tez çalışmalarının ağırlıklı olduğu görülürken, doktora çalışmalarının ise son sırada yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim programlarında yaşam becerileri ile ilgili yeniliklerin yakın zamanda gerçekleşmesi nedeniyle doktora düzeyinde çalışmaların kısıtlı olması olağandır. Makale çalışmaları en çok ERIC indeksli dergilerde yayınladığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmanın bu bulguları Tarman vd. (2010) tarafından yapılmış çalışmaların sonuçlarıyla benzer niteliktedir.

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerileri ile ilgili yapılmış çalışmaların en çok Sosyal Bilgiler disiplinde yapıldığı görülmüştür. Hayat Bilgisi dersinin temel amacı temel yaşam becerilerini kazandırmaktır, fakat çalışmanın sonucuna göre Hayat Bilgisi disiplinde yaşam becerileri ile ilgili yapılmış çalışmalarının az ve temel becerilerde yoğunlaştığı görülmektedir. Bunun nedeni yaşam becerilerinin sadece temel beceriler olarak algılanmasından ötürü olabileceği gibi, literatürdeki yaşam becerilerinin neler olduğu ile ilgili belirsizlikler ve bu becerileri ölçmeye yarayan ölçeklerin uyumlu olmamasından da kaynaklı sorunlarda olabilir. Nitekim Robinson ve Zajicek'e (2005) göre araştırmalarda farklı sınıf seviyelerinde yaşam becerilerinin sınıflanması ve çalışmaların azlığı bu becerilerin tam olarak ölçülebilen araçların yeterli sayıda olmadığından kaynaklı olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca Sosyal Bilgiler disiplinde daha fazla çalışmanın yapıldığı bulgusu beklenen bir sonuçtur, çünkü üst öğrenim seviyelerindeki öğrencilerin yaşam becerilerini ölçebilecek araçlara kolaylıkla ulaşılmasının araştırma sayısını olumlu yönde etkileyebileceği söylenebilir.

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerileri ile ilgili yapılmış çalışmalarda en çok nicel araştırma yönteminin kullanıldığı, araştırma deseni olarak tarama çalışmalarının ağırlıkta olduğu görülmüştür. Bu bulgu Yayla-Eskici ve Özsevgeç (2019) tarafından yapılmış çalışmanın sonuçlarıyla benzerdir. Tarama çalışmalarının sıklıkla tercih edilmesinin sebebi yaşam becerilerinin öğretim programındaki yerinin yeni olması mevcut durumu analiz etme düşüncesi olabilir. Bu anlamda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde mevcut beceri durumunun analizi ile birlikte öğrencilere bu becerileri kazandırma programının uygulandığı, problemin çözümüne detaylıca odaklanan eylem araştırmaları gibi çalışmaların uygulanmasına ihtiyaç vardır.

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerileri ile ilgili yapılmış çalışmaların örneklem düzeylerinde en çok öğretmen ve öğretmen adaylarının olduğu görülmüştür. Çalışmaların örneklem düzeyinin bu şekilde çıkması çalışmaların araştırma türü ve

içerdiği konularla paraleldir. Araştırmanın bu bulgusu Arık ve Türkmen'nin (2009) yaptıkları çalışmanın sonuçlarını desteklemektedir. Bununla birlikte, çalışmalarda en çok öğretmen ve öğretmen adaylarının yaşam becerileri düzeyleri üzerinde çalışılmıştır. 31-100 aralığında yoğunlaştığı görülmüştür. Örneklem büyüklüğünün ise Göktaş vd. (2012) çalışmalarındaki bulgularla örtüşmektedir. Çalışmaların bu konuda yoğunlaşmasının nedeni beceri eğitimi uygulayıcıların ne düzeyde becerilere sahip olduklarının tespiti olabilir. Ayrıca öğretmen adaylarının yaşam becerileri eğitimi ile desteklenmesine dikkat çekmek olabilir. Lee (2018) tarafından gerçekleştirilen yaşam becerilerine yönelik meta-sentez çalışmasında eğitimcilerin yaşam becerileri eğitimi üzerinde desteklenmesi gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerileri ile ilgili yapılmış çalışmalarda veri toplama aracı olarak beceri ölçeği ve görüşme formunun kullanıldığı görülmüştür. Araştırmanın bu bulgusu Yayla-Eskici ve Özsevgeç (2019) tarafından yapılan çalışmanın bulgusunu desteklemektedir. Çalışmalarda nitel veri analizinde içerik analizi, betimsel istatistikte yüzde ve frekans analizi, kestirimsel istatistik hesaplamalarında ise t testi sık kullanılan hesaplamalar olarak ortaya çıkmıştır. Araştırmanın bu bulguları Altınpulluk ve Yıldırım (2020) çalışmalarında elde ettikleri sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Çalışmalardan elde edilen sonuçların çoğunlukla olumlu etki ve görüş barındırdığı görülmüştür. Araştırmanın bu bulgusu Bastık (2019) tarafından gerçekleştirilmiş çalışmanın bulgusunu desteklemektedir.

Öneriler

Çalışmanın sonuçları temelinde şu önerilerde bulunulabilir; Alan yazında ortak bir yaşam becerileri tanım ve sınıflandırması olmaması yapılan araştırmalara yansımıştır. Temel amacı öğrenciye yaşam becerileri kazandırmak olan Hayat Bilgisi dersinde yapılmış çalışmaların çoğunun temel beceriler ile ilgili olduğu görülmüştür. Sosyal Bilgiler alanında yapılmış çalışmalarda keza aynı şekildedir. Bu anlamda 2018 Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan yaşam becerilerinin temel beceriler kategorisinde olduğu ortaya çıktığı gibi, çalışmaların da bu alanda yığıldığını göstermiştir. Bundan sonraki çalışmalarda iş hayatı ile ilgili beceriler, kişisel beceriler ile ilgili çalışmalar yapılması önerilir. Yaşam becerilerinin psiko-sosyal yönünün çalışmalara yansımaları için kişisel beceriler ile ilgili yapılmış çalışmalara ihtiyaç vardır. Yaşam becerilerinin her bir kazanımla bütünleştirilecek şekilde öğrenciye sunulması öğretim programında açıkça ifade edilmiş olsa bile, öğretmen ve öğretmen adaylarının yaşam becerileri konusunda eğitimle desteklenmesi becerilerin istenilen yönde kazandırılmasında etkili olabilir. Bu doğrultuda bu becerilerin öğrencilere kazandırılabilmesi için ilk olarak eğitimcilerin bu konuda eğitilmesi gerekmektedir. Eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarına yaşam becerileri ile ilgili ayrı bir ders, eğitim düzenlenebilir. Öğretmenler içinde bu eğitimleri ne şekilde verebilecekleri noktasında hizmet içi eğitimle desteklenebilir.

Etik Kurul İzin Bilgisi: Bu araştırma bir meta sentez çalışması olduğundan etik kurul raporu gerekmemektedir.

Yazar Çıkar Çatışması Bilgisi: Bu çalışmada çıkar çatışması yoktur ve finansman desteği alınmamıştır.

Yazar Katkısı: Yazarlar makaleye eşit katkı sağlamış olduklarını beyan ederler.

Kaynakça

- Al Masri, A., Smadi, M., Aqel, A., & Hamed, W. (2016). The inclusion of life skills in english textbooks in jordan. *Journal of Education and Practice*, 7(16), 81-96. Retrieved February 18, 2022, from <https://eric.ed.gov/?id=EJ1108662>
- Altınpulluk, H., & Yıldırım, Y. (2021). Examination of 21st-Century skills researches published between 2010-2019. *Anadolu Journal Of Educational Sciences International*, 438-461. <https://doi.org/10.18039/ajesi.734426>
- Arık, R. S. & Türkmen, M. (2009). Eğitim bilimleri alanında yayımlanan bilimsel dergilerde yer alan makalelerin incelenmesi. I. *Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Antalya.
- Avcı, D. E., Korur, F., & Turgut, S. (2021). Evaluation of teacher candidates' life skills in terms of departments and grade levels. *International Journal of Assessment Tools in Education*, 8(2), 200-221.
- Bandura, A. (1991). Social Cognitive Theory of self-regulation. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 248-287. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90022-1](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90022-1)
- Bastık, U. (2019). *Hayat bilgisi dersinde yaşam becerilerinin kazandırılmasına yönelik öğretmen görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi.
- Bayer, R., & Fischer, K. (2019). Correlating project learning tree to 4-h life skills: connections and implications. *Journal of Extension*, 57(5). 1-7. Retrieved January 18, 2022 from <https://tigerprints.clemson.edu/joe/vol57/iss5/27>
- Bolat, Y., & Korkmaz, C. (2021). Social Values and life skills as predictors of Organizational Culture: A Study on teachers. *SAGE Open*, 11(2), 215824402110231. <https://doi.org/10.1177/21582440211023179>
- Çalık, M., & Sözbilir, M. (2014). Parameters of content analysis. *Ted Eğitim ve Bilim*, 39(174). <https://doi.org/10.15390/eb.2014.3412>
- Cimatti, B. (2016). Definition, development, assessment of soft skills and their role for the quality of organizations and enterprises. *International Journal for Quality Research*, 10(1), 97-130. <https://doi.org/10.18421/IJQR10.01-05>
- Clark, G. M. (1994). Is a functional curriculum approach compatible with an inclusive education model? *Teaching Exceptional Children*, 26(2), 36-39. <https://doi.org/10.1177/004005999402600210>
- Cooperstein, S. E., & Kocevar-Weidinger, E. (2004). Beyond active learning: A constructivist approach to learning. *Reference Services Review*, 32(2), 141-148. <https://doi.org/10.1108/00907320410537658>
- Coşkun, Z., Büyükçelebi, H., Kurak, K., & Açak, M. (2021). Examining the impact of sports on Secondary Education Students' Life Skills. *International Journal of Progressive Education*, 17(2), 292-304. <https://doi.org/10.29329/ijpe.2021.332.18>
- Deveci, I., Konuş, F. Z., & Aydın, M. (2018). Investigation in terms of life skills of the 2018 science curriculum acquisitions. *Çukurova University. Faculty of Education Journal*, 47(2), 765-797. <https://doi.org/10.14812/cuefd.413514>

- Elo, S., Kääriäinen, M., Kanste, O., Pölkki, T., Utriainen, K., & Kyngäs, H. (2014). Qualitative content analysis. *SAGE Open*, 4(1), 1-10. <https://doi.org/10.1177/2158244014522633>
- Yayla- Eskici, G., & Özsevgeç, T. (2019). Thematic content analysis of studies related to life skills: A meta-synthesis study. *International e-Journal of Educational Studies*, 1–15. <https://doi.org/10.31458/iej.421255>
- Farisi, M. I. (2016). Developing the 21st-century social studies skills through technology integration. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 17(1), 16-30. <https://doi.org/10.17718/tojde.47374>
- Gatumu, J. C., & Kathuri, W. N. (2018). An exploration of life skills programme on pre-school children in Embu West, Kenya. *Journal of Curriculum and Teaching*, 7(1), 1-6.
- Göktaş, Y., Hasancebi, F., Varisoglu, B., Akcay, A., Bayrak, N., Baran, M., & Sozbilir, M. (2012). Trends in educational research in turkey: a content analysis. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 12(1), 455-460.
- Griffith, J. S. (1999). D.A.R.E.-Ingto be different? A drug prevention and life skills education programme for primary schools. *Early Child Development and Care*, 158(1), 95–105. <https://doi.org/10.1080/0300443991580108>
- Gunning, C., Holloway, J., & Grealish, L. (2020). An evaluation of parents as behavior change agents in the Preschool Life Skills Program. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 53(2), 889–917. <https://doi.org/10.1002/jaba.660>
- Hemphill, M. A., Gordon, B., & Wright, P. M. (2019). Sports as a passport to Success: Life Skill Integration in a positive youth development program. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 24(4), 390–401. <https://doi.org/10.1080/17408989.2019.1606901>
- Hodge, K., Danish, S., & Martin, J. (2013). Developing a conceptual framework for Life Skills Interventions. *The Counseling Psychologist*, 41(8), 1125–1152. <https://doi.org/10.1177/0011000012462073>
- Jessor, R. (2018). Reflections on six decades of research on Adolescent Behavior and Development. *Journal of Youth and Adolescence*, 47(3), 473–476. <https://doi.org/10.1007/s10964-018-0811-z>
- Karakuş, C. (2021). Hayat Bilgisi Programı (2018) kazanımlarının Yaşam Becerileri yönünden incelenmesi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*. 4(1), 1-25. <https://doi.org/10.33400/kuje.824004>
- Kasapoğlu, K., & Didin, M. (2019). Life skills as a predictor of psychological well-being of pre-service pre-school teachers in Turkey. *International Journal of Contemporary Educational Research*. <https://doi.org/10.33200/ijcer.544232>
- Katz, R. L. (2009). *Skills of an effective administrator*. Harvard Business Review Press.
- Kurtde- Fidan, N., & Aydoğdu, B. (2018). Life skills from the perspectives of classroom and science teachers. *International Journal of Progressive Education*, 14(1), 32–55. <https://doi.org/10.29329/ijpe.2018.129.4>
- Lee, G. Y., & Lee, D. Y. (2018). Effects of a life skills-based sexuality education programme on the life-skills, sexuality knowledge, self-management skills for Sexual Health, and

- programme satisfaction of adolescents. *Sex Education*, 19(5), 519–533. <https://doi.org/10.1080/14681811.2018.1552584>
- Lee, N. E. (2018). Skills for the 21st century: A meta-synthesis of soft-skills and achievement. *Canadian Journal of Career Development*, 17(2), 73-86. Retrieved from <https://cjcd-rcdc.ceric.ca/index.php/cjcd/article/view/80>
- Lincoln, S. Y., Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Mesleki Yeterlilik Kurumu. (2015). *Türkiye yeterlilikler çerçevesi*. https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/tyc_brosur.pdf
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018a). *Hayat Bilgisi dersi öğretim programı*. Devlet Kitapları Basım Evi.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018b). *Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı*. Devlet Kitapları Basım Evi.
- Nair, P. K., & Fahimirad, M. (2019). A qualitative research study on the importance of life skills on undergraduate students' personal and social competencies. *International Journal of Higher Education*, 8(5), 71-83.
- Özmete, E. (2008). Gençlere yönelik yaşam becerileri ölçeğinin geliştirilmesi geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, *Milli Eğitim*, 36(177), 253-269.
- Öztürk, F. Z. Ö., & Sıgnaktekin, C. (2021). Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi alanında hazırlanan tarih konulu lisansüstü tezlerdeki eğilimler: bir meta-sentez çalışması. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 5(1), 152-176. <https://doi.org/10.38015/sbyy.875796>
- Robinson, C. W., & Zajicek, J. M. (2005). Growing minds: The effects of a one-year school garden program on six constructs of life skills of elementary school children. *Hort Technology*, 15(3), 453–457. <https://doi.org/10.21273/horttech.15.3.0453>
- Robison, M. A., Mann, T. B., & Ingvarsson, E. T. (2019). Life skills instruction for children with developmental disabilities. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 53(1), 431-458 <https://doi.org/10.1002/jaba.602>
- Tarman, B., Acun, I., & Yüksel, Z. (2010). Evaluation of theses in the field of social studies education in Turkey. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 9(3), 725-746.
- Tran, T. L. T., Phan, H. M. T., Nguyen, A. N. T., & Nguyen, H. D. (2021). Correlations between living values and Life Skills of Secondary School Students in Vietnam. *European Journal of Contemporary Education*, 10(1), 148-158. <https://doi.org/10.13187/ejced.2021.1.148>
- Tyagi, C., & Kumari, A. (2021). Acquisition of life skills through social media by senior secondary students. *Journal on School Educational Technology*, 16(3), 43-52. <https://doi.org/10.26634/jsch.16.3.17765>
- UNESCO, (2008). *Gender-responsive life skills-based education: Advocacy brief*. Unesco Publication.

- UNICEF, (2006). *Investing in our future: A framework for accelerating action for the sexual and reproductive health of young people*. UNICEF Publication.
- Ümmet, D., & Demirci, G. (2017). Yaşam becerileri eğitimi kapsamında yürütülen grupla psikolojik danışma uygulamasının ortaokul öğrencilerinin iyi oluşları üzerindeki etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 45(45), 153-170. <https://doi.org/10.15285/maruaebd.263879>
- Väisänen, S., & Hirsto, L. (2020). How can flipped classroom approach support the development of university students' Working Life Skills?—University Teachers' viewpoint. *Education Sciences*, 10(12), 2-5. <https://doi.org/10.3390/educsci10120366>
- Walsh, D., & Downe, S. (2005). Meta-synthesis method for qualitative research: A literature review. *Journal of Advanced Nursing*, 50(2), 204–211. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2005.03380.x>
- World Health Organization. (2001). *Regional framework for introducing life skills education to promote the health of adolescents*. Retrieved January 18, 2022, from http://apps.searo.who.int/pds_docs/B3352.pdf
- World Health Organization. (2003). *Skills for health : skills-based health education including life skills : an important component of a child-friendly/healthpromoting school*. World Health Organization. Retrieved January 18, 2022, from <https://apps.who.int/iris/handle/10665/42818>.
- World Health Organisation. (1999). *WHO information series on school health. Preventing hiv/aids/sti and related discrimination: An important responsibility of health promoting schools*. Retrieved January 18, 2022, from <https://www.unicef.org/lifeskills/files/gshihiv.pdf>.

Extended Summary

Problem Statement

Education is carried out by performing activities that support "life skills" so that the individual can stand firm in life and have better feelings, thoughts and behaviors every day. Life skills can be defined as the ability to maintain a physically, psychologically, mentally and socially healthy life. The World Health Organization (WHO) defines life skills as a person's ability to adapt to the difficulties encountered in daily life, adapt to problems and show positive behaviors (WHO, 1999), many disciplines study life skills. Although there is no common definition of life skills in the literature, there are some common skills in all proposed definitions (Cimatti, 2016). Many methods can be used to develop life skills. At this point, the important thing is to acquire life skills as a natural behavior in daily life and make them permanent (Clark, 1994). The aim of the Life Sciences course, which is on the primary education level in Turkey, was expressed as providing students with "basic life skills", and these skills were included in the Life Sciences curriculum in a broad and sequential manner under the heading of basic life skills on the basis of the purpose and scope of this course (MEB, 2018a). The basic life skills in the Life Sciences curriculum were determined according to the Turkish Qualifications Framework, which was created based on the European Qualifications Framework (MEB, 2018a). The Social

Studies course aims to adapt the child to social rules and values and help them become a good citizen. The National Social Studies Council (NCSS) (2008) established standards for adding 21st century life and career skills to basic academic topic in the Social Studies course. These standards are based on technology, career and life skills (Farisi, 2016, p.13). Based on these considerations, the main purpose of this study is to determine the trends of life skills in Life Sciences and Social Studies courses. For this purpose, answers to the following questions were sought regarding articles and dissertations published about life skills in life sciences and social studies courses between 2005 and 2021:

- 1) What is the distribution of studies according to years?
- 2) What is the distribution of studies according to the type of publication?
- 3) What is the distribution of studies according to the indices of universities/journals in which they are published?
- 4) What is the distribution of studies according to disciplines?
- 5) What is the distribution of the topics of studies?
- 6) What is the distribution of the research methods and designs of studies?
- 7) What is the distribution of the type of sampling method, level of education for sampling, and sample size in studies?
- 8) What is the distribution of the data collection tools used in studies?
- 9) What is the distribution of the data analysis methods of studies?
- 10) What is the distribution of the results obtained in studies?

Method

Since the aim of this study is to analyze the trends of studies on life skills in Life Sciences and Social Studies courses, the meta-synthesis method, which is a qualitative research method involving content analysis, was used in this study. Meta-synthesis combines the results of related but different studies by analyzing them in detail as themes, categories and codes, presenting them through visuals, and interpreting them in a qualitative manner (Walsh & Downe, 2005). The sample of this study included studies that were accessed from the "YÖK National Thesis Center", "Proquest", "Web of Science", "Scencedirect", "Eric" and "Google Scholar" databases conducted on life skills in Life Sciences and Social Studies courses between 2005 and 2021. A total of 129 open-access research articles and dissertation studies were included. In this study, the data were collected through document analysis. Dissertation studies were accessed from the "YÖK National Thesis Center" and "Proquest" databased, whereas research articles were accessed from the databases of "Web of Science", "Scencedirect", "Eric", and "Google Scholar". As a result of the comparison of the details of these studies, it was decided to include 101 studies in this meta-synthesis. Each skill type was coded as the discipline related to the study and the number of studies included from that discipline. After the studies were coded, 2 meta-themes were created as studies related to basic life skills in Life Sciences and studies related to basic life skills in Social Studies. The obtained data were subjected to descriptive analysis, and the results are presented as frequencies in tables.

Results

Studies on life skills in Life Sciences and Social Studies courses mostly focused on basic life skills. Studies on life skills in Life Sciences and Social Studies courses were mostly carried out in 2019. The most frequently encountered types of publications in this study were dissertation studies on the master's level. Research articles had the second place, and dissertation studies on the doctoral level had the third place. The topics that were examined in the included studies were mostly about the skill levels of teachers and prospective teachers. In the second place, there were studies aimed at improving the teaching methods and techniques of skills. Studies were mainly conducted in the Social Studies discipline. In the discipline of Life Sciences, most studies were related to basic life skills, while business life skills were included the least. Mostly quantitative research methods were used in the examined studies. Among the studies conducted with quantitative methods, screening and experimental designs were preferred more than others. It was seen that qualitative studies were predominant in the studies on skills related to business life. Phenomenology was the most prevalently preferred qualitative research design in the qualitative studies. Simple random sampling was the most commonly used probability sampling method. Teachers and prospective teachers constituted the most frequently encountered level of sampling. The sample sizes of the studies were mostly in the range of 31-100. The most frequently used data collection tools in the studies were scales and tests for life skills, and the semi-structured interview technique. The most frequently used qualitative data analysis method in the studies examined was content analysis. Frequency and percentage calculations were made for descriptive statistics. In the studies, t-test, ANOVA/ANCOVA and non-parametric tests were used most frequently in descriptive statistical calculations.

Discussion, Conclusion, and Recommendations

It was observed that most of the studies on life skills in Life Sciences and Social Studies courses that were examined in this meta-synthesis were conducted at Gazi University, Anadolu University, and Marmara University. This finding of the study was similar to the finding in the study carried out by Öztürk and Sığınaktekin (2021). It was seen that the studies on life skills in Life Sciences and Social Studies courses were mostly performed on basic skills. This finding shows that the studies on life skills in Life Sciences and the studies on the same topic in Social Studies are conducted on different types of skills, and there is no integrity. This finding of the study coincided with the finding in the study by Karakuş (2021), who reported that life skills vary in the Social Studies and Life Sciences curricula.

While it was determined that the studies examined in this meta-synthesis were predominantly dissertation studies on the master's level, doctoral dissertation studies were in the last place. The research articles among the examined studies were published mostly in ERIC indexed journals. These findings of this meta-synthesis were similar to the results of the study conducted by Tarman et al. (2010). It was found that the most frequently utilized methods were quantitative research methods, while survey studies were dominant as research designs. This finding was similar to the results of the study conducted by Eskici and Özsevgeç (2019).

The sampling level of the studies was in parallel with the types of research methods that were used in the reviewed studies and the topics they focused on. This finding supported the results of the study conducted by Arık and Türkmen (2009). It was observed that the results obtained in the studies examined studies mostly included positive effects and opinions. This finding of the study supported the finding of the study conducted by Bastık (2019). Based on the

results of this study, the following recommendations may be made. In future studies, it is recommended to conduct research on business life skills and personal skills. There is a need for studies on personal skills to reflect the psychosocial aspect of life skills in studies. Even if the presentation of life skills to students in a way that is integrated with each targeted outcome is clearly stated in the curriculum, supporting in-service teachers and prospective teachers with education on life skills may be effective in gaining skills in the desired direction. Hence, educators must first be trained on this topic in order for students to gain these skills. A separate course or training on life skills may be organized for prospective teachers at education faculties. Teachers can be supported with in-service training in terms of how they can provide these education programs.